

RESUMÉ

ČESKÁ DEMOKRACIE 1918-1938 – VZOR NEBO PARODIE?

Peter Bugge

Článek nabízí kritické přehodnocení fungování demokracie v první Československé republice. Autor je toho názoru, že ke stabilizaci politického systému, jehož pluralistické a liberální kvality uznává, došlo za cenu rezignace na některé demokratické principy. Prezident a nejvýznamnější české politické strany sdíleli jisté výhrady vůči formálním aspektům demokracie a opakovaně porušovali ústavu, aby udrželi funkčnost systému. Parlamentu nebylo v žádné době umožněno fungovat jako demokratický nástroj urovnávání konfliktů a ani ústavní soud nemohl působit jako strážce demokratické ústavnosti. S velkou pravděpodobností nedošlo právě díky tomu v prvních chaotických letech republiky ke kolapsu demokratického zřízení. Pokračování v neformálním přijímání rozhodnutí však v uzavřených kruzích české elity – jakými byly „Hrad“ a „pětka“ – vedlo k politické stagnaci a velmi rozšířené netečnosti vůči dohodám, k nimž došlo na institucionálně vyšších úrovních státu. Roku 1939 bylo české obyvatelstvo připraveno bránit svůj stát, jeho politický systém, který se bez odporu zhroutil a přeměnil v druhou republiku, však chtěl zachovat jen málokdo.